

Fig. 35. Altartavle, 1639, med indsatte skulpturer fra 1400-tallets sidste fjerdedel (1473(?)) og o. 1500 (s. 1872). Foto Arnold Mikkelsen 2012. – Altarbild, 1639, mit eingesetzten Skulpturen aus dem letzten Viertel des 15. Jahrhunderts (von 1473?) und um 1500.

Selve altartavlen er udført i rigt dekoreret renessancestil som en tredelt arkitektonisk opbygget struktur. Storstykket indrammes af slanke

søjler med kapitæler, smykket med æggestave over en bladkrans, mens skafterne har prydbælter i form af beslagværksornamentik med indsatte

blomster og blade. Topstykkets indramning udgøres af kvindelige hermer med kortlokket hår, perlekrans og volutbryster; de lavstammede skaffer har ringe med frugtophæng. Selve topfeltet har tre rundbuede arkader, båret af joniske hermeskaffer med dukatmønstre. Sidevingerne i både stor- og topstykke er formet som rulleværkskartoucher, storvingerne med fuglehoveder og frugtklaser omkring et højovalt felt, topvingerne med cirkelmedaljoner, hvori kerubhoveder. Topgavlen har ligeledes et cirkelfelt, indsat i frugtklasesmykkede og volutomkransede kartoucher. De vandrette profilled i postament, frise og over topstykket skanderes af konsolled, nederst med diademhoveder, i frisen med kerubhoveder og øverst med løvemasker. Herimellem er i postament og frise tværrektangulære indskriftfelter. Tavlens uregelmæssige kontur understreges af forskelligt formede småspir med kugler eller halvmåneformede ornamenters samt hængeled, der under storstykkets yderste søjler har form af kerubhoveder med karakteristiske 'måneansigter'. Om stafferingen, jf. ndf.

Den arkitektoniske ramme er utvivlsomt fra første færd blevet udformet med henblik på en integrering af de middelalderlige skulpturer og finder dermed en nøje parallel i den omtrent samtidige altertavle i den nærliggende Vejrum Kirke (jf. ndf.), hvis storstykke på samme måde udfyldes af en senmiddelalderlig tavle, nederst med alabastrelieffer i en hængslet triptyk og øverst med en træskåret figurgruppe. I Borbjerg er de enkelte fløje i middelaldertavlen, der omfatter hhv. tre relieffer i midtfeltet og to i hvert af sidefelterne, imidlertid adskilt, ligesom rammeværkets karme er tilpasset de nyere højrektangulære felter. Som påvist ved restaureringen er af den oprindelige tavle bevaret bagklædningen, hvorpå spor af strukturen i den oprindelige opbygning var antydet. Under reliefferne er glatte smalfelter eller fodstykker, der dog ligesom karmene omkring de tre hovedfelter antagelig er samtidige med renæssancetavlens rammeværk.⁶⁶ Mht. den øvre bekroning over reliefferne er kun én af samtlige baldakiner (over relief nr. 1, jf. ndf.) af alabast og sandsynligvis oprindelig. Baldakinen har korsbladprydede spidsgavle mellem fialer,

hvilket er gentaget i de øvrige, der alle er sekundære og udskåret af træ; heraf blev en enkelt (over relief nr. 5) nyskåret 1926 som erstatning for en ældre fyrretræsklods med bemalet dekoration (jf. fig. 44). De lodrette skrålister mellem reliefferne har ornamentmønstre i relief, indpræget på kridtgrunden, men er i øvrigt i ældre tid blevet indbyrdes ombyttet, ligesom en enkelt er blevet nyudført som erstatning for en **liste*, indleveret 1929 til Nationalmuseet (inv.nr. D11425). Den middelalderlige alabasttavle har formentlig haft et forhøjet, baldakinkronet midtfelt, der senere er erstattet med en sektion af en gennemløbende korsblomstfrise, udført af træ. Denne camouflerer også, hvordan de lodrette skrålister netop omkring det midterste felt er ført højere op (Niels J. Termansen 1927 og fig. 35). Selvom tilsvarende prydfriser ses anvendt på engelske alabasttavler (jf. ndf.), er hele frisen som nævnt formentlig sekundær, idet enkelte partier ligeledes er fornyet ved restaureringen.

De i alt syv *alabastrelieffer* (fig. 37-41) har, bortset fra det midterste felt (nr. 4), omtrent samme højde (ca. 40-42 mod ca. 52 cm). Højden af baldakinerne, inklusive den oprindelige af alabast over relief nr. 1, udgør ca. 15 cm. Relieffernes bredde varierer. Således er de yderste felter med stående enkeltfigurer smallere end de øvrige (ca. 14/26 cm). Ud over enkeltfigurerne er gengivet fem scener fra Skt. Jørgens liv. Den særdeles vidtløftige helgenlegende kendes i flere forskellige versioner, blandt hvilke Jacobus de Voragines *Legenda aurea* fra o. 1260 var den mest udbredte.⁶⁷ Fra venstre mod højre ses: 1) (Jf. fig. 37), *Skt. Jørgen og dragen*. Den rustningsklædte og hjelmkronede krigerhelgen, der har bælte med dolk og slagsværd spændt om hoften, støder lansens i gabet på den liggende drage, som han triumferende træder på. I venstre hånd støtter han sit skjold. 2) (Jf. fig. 37), *Skt. Jørgen flås af bødler*. Som del af martyriet, der omfattede tre henrettelser, som helgenen mirakuløst alle overlevede, er vist den stående Skt.

Fig. 36. Søndre storvinge med fremstilling af Paulus (s. 1874, 1882). Detalje af altertavle (jf. fig. 35). Foto Arnold Mikkelsen 2011. – *Süddlicher Großflügel mit Darstellung von Paulus. Detail von Altarbild.*

Fig. 37. Skt. Jorgen, gengivet som dragedræber (tv.) og mens han flås af bødler (th.) (s. 1874, 1878). Detalje af altertavle (jf. fig. 35). Foto Arnold Mikkelsen 2011. – *St. Georg als Drachentöter (links) und während er von den Bütteln zerfetzt wird (rechts).*